



MAGYAR MERKUR

I 789-dik évfolyamban.

A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmével.

Szombaton Bűjt - más - Havának 14 - dik Napján.

Külömb-külömbféle nevezetes tudósítások.

A' Horváth országi hadi sereg' komendójától adott jelentés szerént Febr. 15től fogva Dabina Sztráná és Dobroszello felé a' Likáni határ-
széleken számofszabban jártak a' Vakupi Törökök, hogy sem ez előtt; ez okáért 23án éjtszakán a' mi őrizetünknek bátorságára, a' Likáni Regimenttől küldettetek egy komando Vakup és Osztrovitza felé, hogy valamennyire távól az ellenségnek szándékát ki-tanúlná. — A' komando egészen a' Vakupi falakhoz érkeze, a' nélkül, hogy valaki észre vette volna, és minekutána egy ideig ottan állott és sehol sem látott volna ellenséget, a' jó időt el-lesé és a' Vakupi falakhoz érő kulát, (pajtát) melly a' Török Mumin Aga, Csatsitsáé volt, fel-gyujtá. Ez egészen hamuvá égett, és a' benne találkozó 21 Török jobbágyok minden ellent-állás
U
nél.

nélkül meg-hódolának. Ezekkel vízfzfa tére a' koman-
dó minden veszteség nélkül. — Tsak hamar azután
egy más rendbéli komandó Dobroszelóból Ofztrovitza
felé küldtetek, a' melly 4 Török lovakat, a' mellyek
faért el-küldettek, el-ragadott magával.

Szebenből Márt. 2-án. Ő Felsége a' Császár, a'
második Ólah véghelyi Regimentnél eddig volt Kapi-
tányt, Bedeust a' hadi seregnél Májórrá, és a' Mőld-
vai szabad seregnél Fő Hadnagygyá tenni méltoztatott.
Ezen sereg két divisiókbul áll, mellyek zöld és sárga
hajtókákkal fekete barna színű köntösökön, és sárga
és zöld széles finórjokkal az Arnóta füvegeken, külön-
bőztetik-meg magokat. A' szabad seregeknek második
Májórja Jeni Flore és Deli Basa valóságos Kapitányok
a' hadi seregnél, a' Kapitányjaik Zászló-tartók, és a'
Barjaktárok Strása-mesterek a' rendes katonaságnál, és
ezen tífztségek szerént, mellyben vagynak a' hadi se-
regnél, jár a' fizetések. — Kereskedők, a' kik Mőld-
vának alsó följeről jöttek, azt a' hirt hozták, hogy a'
Nagy Vezér túl a' Dunán Rustsukban mulat, a' Török
sereg pedig a' Dunán innen Ólah országban gyűlek-
szik öszve.

Mávrojeni Fejedelem két esetekre készül: a' vé-
delmezésre és a' szaladásra. Az első esetre nézve
rend-kivül fogad katonákat; a' másik eránt Bukuresten
többet száz szekereknél készzen tart, nem azért, hogy
jőszágait bátorságos helyre költöztesse; mert már min-
denét el-küldötte hazájába Párosz szigetére, hanem
hogy, a' mint a' kereskedők vélik, az ellenségnek
közelítésénél a' Bojéroknak házaikat fel-dúlja és eze-
ken a' szekereken a' prédát magával el-vigye.

Ő Felsége az egyesült Győr és Moson vármegyék-
nek eddig volt második Vicé-Ispányát, Palotsay Jó-
sefet hív és hasznos szolgálatjára nézve, melly által a'
Ha-

záért érdemessé tette magát, első Vice-Ispánynak tenni's egyfzersmind ezen hivatallal öfzve - kaptsoit Királyi Tanátsofi méltósággal meg-jutalmazni méltóztatott.

Bétsből. Midőn ő Felsége, a' Fő Vezérnek Haddik Grófnak a' nagy hadi feregnek igazgatását által-adni, el-tökéltette volna magában, e' következő kegyelmes keze-írásával tisztelé-meg Haddikot: „Édes Feldmarfall Haddikom. A' F. M. Lászyhoz való barátságom nem engedi, hogy hanyatló egészsége mellett egy második táborozásba fárafzszam Magyar országba. Kegyelmed ebben az országban születtetett, és azon kívül hogy jól tudja kegyelmed a' Törökökkel való hadakozásnak módját, azon helyet is tökéltetesen esméri, az hol mostan foly a' háboru. Ez okbul tehát óhajtanám, hogy kivánságomnak bé-telleyesítését meg-ne tagadná tőlem, melly szerént a' Bánáti-Szyrmiumi hadi feregnek igazgatását kezében láthafsam, annyival inkább, mivel külömbféle környül-állások meg-nem engedik hogy az idén mindenkor ezen hadi feregnel légyek, és kegyelmed a' benne helyezettett bizodalommat olly igen meg-érdemli. A' mennyire lehet ezen terhét könnyebbíteni fogom nagy vénségének, és minden eszközőknek megszerzésére szívefsen ajánlom magamat, a' mellyeket kegyelmed a' végre helyefseknek tartani fog. „A' Fő Vezér Haddik ezen benne helyezettett felséges bizodalomnak bizonyítása által nagyon meg-illetődött. Ő Felsége azontúl 30000 forintokat adott Haddiknak a' hadba való készületekre.

Kolosvárról. Márt. 2-án — — —

„Itten a' télen többnyire minden Regiment nyugodott; de a' Székelyek egész télen kün vóltak hurubába az erdőkön. — Mondják mostan, hogy a' Vörös toronynál a' Gárnizon és Toskana Regimentjébül sokan

magokat sántzba vették volna: eztet nem tudván a Törökök számosan jöttek a' Vörös torony felé; kiket észre vévén azok egyszersmind 40 ágyúkat süttöttek reájok. A' Törökök ezen meg-ijedvén, visszafordulának; de a' mieink utánnok indulván, fokot a' Mahomethoz küldöttek. “

„ Az itten téli szálláson volt N. Splényi Regementje (melly most a' 4-dik batalljonnal 6000 's egy-néhány száz legényből áll) Márt. 1 napján vette a' parantsolatot, hogy a' Szebenhez közzel lévő Vulkáni pafusra sebessen menjen, a' hová meg-induljon Márc. 5-én. Oda rendelték mind a' Székelyekből, mind a' Toskána Húszár és Szavoja Dragonyos' Regementből; kik már útban is vagynak; mert azt halljuk, hogy ottan vólnának 12000 Törökök vagy 13000 Szeretse-nek. — Ide a' Guberniumból az *Archivumnak* egy részét el-hozták; de bizonyosán még nem tudjuk, el-fog-e jönni vagy nem. “

Banátból Febr. 19. Bétsből mind szüntelen men- az izenetek Konstantzinápolyba. 14-én a' Generál-ma-jór Sztáray Úr egy Fel-Hadnagyot küldé Belgrádba. Pántsovánál hajóra üle és egy Al-Hadnagygyal 25 vadászokkal és egy fehéj zászlóval Belgrád felé hajó-za Már meszfziről kurjogattak a' Törökök, midőn a' fehéj zászlót lobogni láták. Fél órányig közel Bel-grádhöz ki-szálla, 4 legényt egy dobofsal magával vi-ve és a' szárazon az erőtséghez közelgete. Nem mesz-fze a' vártól vereté a' dobot, mellyre 7 Törökök gaz-dag öltözetben meg-jelenének, a' kiknek az izenetet által adá. A' Belgrádiak hihetőképén a' békeféség' kö-vetjének tartották, mert midőn a' 7 Törökök a' vár-hoz jöttek volna, minden kává-házokbul és ablakok-bul öröm' kiáltások hallatának; minden utzákon és pi-atzokon az apró fegyverekből lövöldözének, és a'

vízi városnak sántzain és a' bástyákon durrogának az ágyúk. A' Hadnagynak 4 órák alatt várnia kellették egy réten a' város előtt, míg végtére 10 Török tiszték a' valaszt hozák, mellyel estvére Pantsovára visszafizt tére.

A' haldaklás a' mi katonáink között majd megfog szünni; mert már a' seregek a' szoros paraszt házokbul ki-indúlnak a' határ-szélekre. Bánátban a' Regimentek mozgásban vagynak. Vürtemberg Dragonyos Regimentje Mihálydi (Mehadia) felé léptetett a' múlt hónapnak 22én. 20án 1 batalljon De Vintztől Oravitzábul Moldavára ment. Pálffy Regimentje 10 ágyúkkal Uj palánkára utazott. Pálffynak 4-dik batallijona Ó Gradiskába fog jönni és Gyúlaynak 1 bat. Bródba. — A' Törökök sem alusznak az idő alatt; hanem ők is seregeiket el-küldik a' vég-helyekre és várakba ágyúkkal 's egyéb hadi szerekkel.

Británia. Az Anglus Király szem látomást épül az ő fok ideig tartott betegségébül, és most közönségesen azt reménylik, hogy tökéletes egészséget visszafogja nyerni. Az orvosok magok mindennapi tudósításaikban hirdetik jobbúlását. A' járás leginkább egészségére szolgál a' királynak, ez okbul mindennap az orvosokkal sétál a' kertben. A' Királynéval és Hertzeg-afszonyokkal sokszor találkozik öszve, és némellykor velek - is ebédel. Vették már észre, hogy a' beteg fokáig okofsan és folyvást beszél, és tsak némellykor jönnek olly beszédek elé, mellyek értésül adják, hogy még nintsen helyén az esze.

Spanyol ország. A' meg-holt Spanyol Királynak testamentomaról e' következő summát adják-elő a' hirtelöl levelek: Először hirdeti maga felől a' Király, hogy a' Romai Sz. Egyháznak vallásában élt és meg-holt. A' lelket az Istennek, és a' testet a' földnek adja-által
melly

melly balzamoszás nélkül a' meg-hólt hitves-társa mellé fektefsék. Mivel a' nem régen meg-halálozott fiától Donn Gabortól az ő fiának Donn Péternek tutorává rendeltetett, az Afzturi Hertzegre az emlétett tutor-ságot bízza és kéri hogy mind azokat a' pentomokat szentül bé-tellessítse, mellyekben a' Portugalli Király-néval az Infántnak Don Gabornak házasodásánál a' Donna Anna Máriával, meg-egyezett vala. Minekutána a' Nápolyi országot a' Fárnezi nemnek jufsaival az ő fiának Don Ferdinándnak oda adta volna, jelenti, hogy mind atyai mind anyai just eleget hagyott nékie, valamint az ő leányának a' Toskánai Nagy Hertzegnének a' moringra nézve, mellyet adott vala neki. A' külömbféle jószágok, mellyeket uralkodása alatt magára vonszott, a' Spanyol koronához kaptasoltasának az ő fiának az Afztúri Hertzegnek javára és annak maradékira. Ezen Hertzeget örökösének és Spanyol ország és a' két Indiának Királyjává hirdeti, és főképpen ajánlja néki a' katholika vallásnak általmazását, jobbagyaihoz való szeretetet, főképen a' szegényekhez és rokonihoz, és kivaltképen testvérihez, a' kiknek mindnyájoknak nyújtja atyai áldását. Az ő, az atya és hitves-társa lelkéért 20000 misék mondasanak-el, és az egész országban el-osztattasának, úgy, hogy az által a' Papok és szegény községek fejedelmet kapjanak. A' korona örökösének akarattjára hagyja az alanisnának el-osztását a' Mádridi és más tartományokban igazán szükölködő szegények között. Mivel jó gazdálkodása mellett kintses ládáját jól meg-rakta vala, a' komornikjának, Pininek parantsolja tehát következendőképen adományjait el-osztani: a' nagy ispotálynak Madridban 3000 doppiákat (egy doppia 7 1/2 N. forintokat ér) ugyan annyit a' szegények javára fel-állított szerzésnek; 2000t Pininek magának, régi

szól-

szolgálatjéért, és a' többi, melly valamivel kevesebb 2 milliónál az udvari szolgák között osztattasék fel, a' kiket hív szolgálatjokért az utánna való Királynak ajánlja. Minden többi jofzágaiban, a' mellyek nem tartoznak a' koronához, az Afztúri Hertzeget, az Infántot Don Antoniot, az Infántnét Mária Iozéfát, és az iffu Infántot Don Pétert unokáját rendeli öröfseinek egyenlő részekre. Testamentoma véghez vivőinek (executorjainak) rendeli az új Királyt, az Infántot Don Antoniót, az Indiai Pátriárkát, a' Toledói Érfeket, a' gyóntató attyát, Cozvennyai Lajost; és végtére minden elébbi végső akaratait semmivé téfzi.

Kamenzkoy vezérnek tudva lévő hadi dolgairól Ganguránál és Szalkutzánál Móldvában egy Orosz tífzt e' következendő tudófitásában külömbféle esméretlen környül-áláfokat hoz elé, mellyek ezen hadi történetet jobban meg-világofitják. — „Egy nappal elébb, hogy sem ezen történet meg-efett vala, 3000 Törökök Benderbül ki-indúltak, hogy a' Török - Tatár - fereghez kaptsolják magokat, olly véggel, hogy 3 napok múlva Kamenzkoy Vezért meg-támadják, a' ki felül tudta vala az ellenség, hogy abban a' helységben mellyben mülata, tsak 500ad magával vala. Ezt meg-értvén a' Vezér, tudtára adá embereinek; hogy azt jól meg-fogná jutalmazni a' ki Törököt hozna, a' kitől meg-tudhatná az ellenségnek számát és állását. Három Granadérok ajánlották magokat e' végre; a' kik jó lovakra ülének és utjokban egy erdőhöz érének, melly az Oroszokat a' Törököktül el-választá. Az erdőben 2 Móldvai parasztokra akadtanak, a' kik fát vivének a' Törököknek Szalkutzába. Ezeket szekereftül meg-fogák az Oroszok. Két Granadérok a' parasztok ruhájokba öltözének, a' harmadikát magános helyen a' lovaknál hagyák és ruhát-változva a' faluba menének. Egy paraszt hajlék-

Iekből szemközt jöve egy Török Aga, a' kit azonnal el-fogának, száját bé-dugák, magát kötve zsákba veték és a' társokkal a' Vezérhez visszfa nyargalának. Az Ága kényszerítették, mind azt meg-vallani, a' mit tőle tudni akarának. A' Vezér annakutánna 2400 gyalogokat és 600 Kozákokat maga mellé veve, és 5 ágyúkkal, a' mellyeknek hafznát tsak ugyan nem vette vala, útnak indúla, hogy a' 3 falukban el-széllyedt Törökökre és Tatárokra üfson. Lántsákkal és bayonetekkel közibéjek rohana, és minekutánna 800 közzülök el-ejtett vólna, Akiermán felé széllyel veré őket. De minekelötte oda juhattanak, 2000-en a' hideg és fáradtság miatt el-veszének, mellyet lovaiknak számából lehet itélni, a' mellyek Szalkutzába visszfa szaladának és 4000 ökrökkel 's több juhokkal az Orofzok' préda-ja levének. Egy Basa 150 emberekkel, mind tífzt mind közkatonákkal el-fogattatott, és egy Szultán, fia egy Khánnak el efett. A' Basánál egy Kozák Oberster 18000 aranyokat talált. A' Vezér azon a' tájon fekvő falukat tüzzel el-pufztittatta és Bendert minden Török segítség-től meg-fosztotta, ugy hogy ez az erőfégnek örizete a' 3000 emberekknek vesztésével, igen meggyengült, a' kik a' várból ki-mentek, de többé benem térhettek.

Erdély országbul érkezett utóbbi tudófitások is erőfítik, hogy Márt. 5én az Erdély országi hadi seregek téli szállásaikból ki-költözöködték már, és Oláh országnak szélére indúltak, a' hol mind addig falukban szállva léfznek mig az idő a' táborozált meg-nem engedi. — A' Vulkáni pafusnál valósággal meg-jelent egy ellenséges csoport. Némellyek egézfzen a' Sülyi völgyig a' határ-széleken által-jönni bátorkodtak; de ezen vakmerőségeknek jutalmát hamar el nyerék. Hatan közzülök meg-fagyának és a' többiek nyakra fore visszfa fiettének, hogy ugyan azon szerentsétlenség ne érje őket-is. Az óltától fogva Portsentől bellyebb költözöködték.